

POSTANOWIENIE

22 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela

na posiedzeniu niejawnym 22 października 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Ministra Finansów
z udziałem P. M., N. M., syndyka masy upadłości A. M., A. M. i Narodowego Banku
Polskiego
o wpis w księdze wieczystej [...] zmiany wierzyciela hipotecznego,
na skutek skargi kasacyjnej P. M., N. M. i A. M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie
z 30 grudnia 2023 r., II Ca 802/23,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną;**
- 2. ustala, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania kasacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 lutego 2023 r. Sąd Rejonowy w Goleniowie w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Ministra Finansów przy udziale P. M., N. M., syndyka masy upadłości A. M., A. M. i Narodowego Banku Polskiego o wpis w księdze wieczystej [...] zmiany wierzyciela hipotecznego, na skutek skargi wniesionej przez uczestników na wpis dokonany przez referendarza sądowego 9 grudnia 2022 r. utrzymał zaskarżony wpis w mocy.

Wyrokiem z 30 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił wszystkie apelacje.

W skardze kasacyjnej P. M., N. M. i A. M., jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazali na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżących w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych, a skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 626¹ § 2 k.p.c. uczestnikami postępowania oprócz wnioskodawcy są tylko te osoby, których prawa zostały wykreślone lub obciążone bądź na rzecz których wpis ma nastąpić. Przepis ten w sposób szczególny wobec art. 510 § 1 k.p.c. i zarazem wyczerpujący określa krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego (zob. postanowienia SN: z 16 czerwca 2004 r., I CZ 48/04; z 24 maja 2012 r., V CZ 16/12; z 14 listopada 2013 r., IV CZ 83/13). Taki sposób zdefiniowania uczestników oznacza w istocie zawężenie kategorii podmiotów zainteresowanych wynikiem postępowania w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c. W konsekwencji w postępowaniu o wpis do księgi wieczystej powinny brać udział jedynie osoby wymienione w art. 626¹ § 2 k.p.c.

Jeżeli osoba niewskazana w tym przepisie weźmie udział w postępowaniu w danej sprawie (np. na skutek doręczenia jej zawiadomienia o wpisie, wniesienia przez nią skargi na orzeczenie referendarza itp.), nie oznacza to, że staje się zainteresowanym i uzyskuje uprawnienie do zaskarżenia orzeczeń wydanych w tym postępowaniu. Uprawnienie (legitymacja) do zaskarżenia orzeczenia może bowiem przysługiwać jedynie osobom, które mogły być uczestnikami postępowania wieczystoksięgowego w rozumieniu art. 626¹ § 2 k.p.c. (zob. postanowienia SN: z 21 lutego 2007 r., I CZ 138/06; z 18 kwietnia 2012 r., V CZ 167/11; z 14 listopada 2013 r., IV CZ 89/13; z 3 kwietnia 2014 r., V CZ 18/14; z 31 stycznia 2017 r., I CSK 612/16).

Skarżący kwestionują dokonany w księdze wieczystej, prowadzonej dla tej nieruchomości, wpis dotyczący zmiany wierzyciela hipotecznego. Nie ulega wątpliwości, że postępowanie w tym przedmiocie nie odnosi się do wykreślenia praw skarżących, obciążenia ich praw a wpis nie nastąpił na ich rzecz (art. 626¹ § 2 k.p.c.). Zatem skarżący nie powinni być uczestnikami postępowania. Doręczanie

im wydawanych w toku postępowania orzeczeń nie kreuje po ich stronie uprawnienia (legitymacji) do występowania w sprawie, o ile orzeczenia te nie dotyczą ich bezpośrednio, np. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Kwestia ta została zauważona przez Sąd Okręgowy, który jednak nie wyciągnął właściwych wniosków z tego spostrzeżenia. W świetle dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego w takiej sytuacji Sąd drugiej instancji powinien bowiem odrzucić apelację uczestników, a nie rozpoznać ją merytorycznie (zob. np. postanowienie SN z 18 kwietnia 2012 r., V CZ 167/11).

W ocenie Sądu Najwyższego osoba biorąca udział w postępowaniu wieczystoksięgowym, ale która nie powinna być jego uczestnikiem w rozumieniu art. 626¹ § 2 k.p.c., nie ma co do zasady uprawnienia (legitymacji) do zaskarżania orzeczeń wydanych w toku tego postępowania. Wniesiona przez taką osobę skarga kasacyjna podlega zatem odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Jacek Grela

[S.J.]

[a.ł.]